

Kitap Değerlendirmesi

Kanıt

Howard S. Becker

Ankara: Nika Yayınevi, 2021

Engin Durukan Abdulhakimoğulları*

Bilimsel bilgi; öznenin nesneyi gözlem, deney, görüşme, anket, tarihsel inceleme ve diğer istatistiki verilerle incelemesi neticesinde elde edilmektedir. Hangi veri toplama tekniğinin kullanılacağı ise sosyoloji kuramları ve kabul edilen paradigmalara göre belirlenmektedir. Bu bağlamda sosyoloji kuramları, toplumsal olgular arasındaki ilişkilere yönelik açıklamalar öne sürdüğü gibi aynı zamanda toplumsal olguları nasıl analiz edeceğimize yönelik yöntemleri de göstermektedir. Yöntemlere yönelik tartışmalar ise nitel ve nicel olarak ikiye ayrılmakla birlikte söz konusu taraflar topluma dair verilerin ne şekilde elde edilmesi gerektiği ve hangi veri türlerinin toplumu açıklamak için daha iyi kanıtlar sunduğu hususunda kendi içinde farklı görüş ve öneriler öne sürmektedir. Bu bakımdan sosyoloji araştırma nesnesi olarak toplumu sorguladığı kadar kendisini de oldukça sorgulayan bir bilim dalıdır. Burada *Kanıt* adlı kitabının incelemesi yapılacak olan Howard S. Becker da hem kuramsal hem de yöntem açısından sosyolojiyi sorgulayan sosyologlardan biridir.

Chicago okulunun ve Sembolik Etkileşim teorisinin günümüz

* Öğr. Gör. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu, en.durukan.a@gmail.com

Bu makale iThenticate sistemi tarafından taranmıştır.

Makale Gönderim Tarihi: 29 Mart 2022

temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Howard S. Becker, sosyoloji tarihine adını özellikle “Hariciler (Outsiders)” adlı kitabı ve Etiketleme teorisiyle yazdırmıştır. Sosyoloji teorilerine katkısının yanı sıra Becker, sosyolojinin epistemolojik ve metodolojik meseleleri üzerine yoğunlaşmış, bilimsel araştırma yapma hususunda edindiği sosyoloji pratiğini geleceğin araştırmaclarına yol göstermesi amacıyla kaleme almış bir sosyologdur. Bu doğrultuda yayınladığı ilk eseri lisans üstü öğrencilerine verdiği seminerler neticesinde ortaya çıkan *Sosyal Bilimcilerin Yazma Çilesi (Yazımın Sosyal Organizasyonu Kuramı)* adlı kitabıdır (Becker, 2016a). Yalın ve samimi bir üslup kullanan Becker (2016: 19), sosyolojik yazım ile kuramsal sorunlar arasında ilişkinin olduğunu ve insanların yazma biçiminin yaşadıkları toplumun kurumları içinden doğduğunu belirtmiştir.

Toplumsal konuları ele alırken kullanılabilecek verilere dair düşüncelelerini kaleme aldığı *Toplumunu Anlatmak* (2016b) adlı eserinde Becker, toplum hakkında bilgi edinmek amacıyla alışılmış yolların dışına çıkmayı önerir; filmler, fotoğraflar, romanlar ve hatta matematiksel modellerin bile yorumlanabileceğini söyler ve bunun nasıl yapılacağını tartışır.

Toplumunu Anlatmak adlı kitabından bir yıl sonra Türkçe evirisi yayınlanan *Peki ya Mozart? Peki ya Cinayet?* (2017) adlı eserinde sapmanın doğası ve suç olgusunu analiz ettiği Etiketleme Kuramına gelen eleştirileri toplum üzerine araştırma yapmanın farklı yollarını göstermek için kullanır. Sosyal bilimlerde araştırmanın nasıl yürütüldüğünü anlattığı *Mesleğin İncelikleri* (2019) adlı eserinde ise araştırma sürecine ilişkin birçok değerli tekniği aktarmaktadır. Bu noktada özellikle Becker’ın (2019: 27) soyut sosyolojik kuramsallaştırmalara şüphyle yaklaştığını, bunları ancak “somut sorunlarla karşılaşan araştırmacıların biraz ilerleme kaydetmesine yardımcı olabilecek entelektüel süreçler şeklinde görerek evcilleştirmeye” çalıştığını incelemesini yapacağımız “Kanıt” adlı kitabını yazmasının bir nedeni olduğunu söyleyebiliriz.

Günümüzde anket, mülakat, doküman incelemesi, kurumların tuttuğu istatistik veri gibi geleneksel veri toplama yöntemleri ve kaynaklarının yanı sıra büyük veri (big data) olarak adlandırıl-

lan internet temelli yeni veri kaynakları da bulunmaktadır. Becker ise tam da bu noktada *Kanıt* (2021) adlı kitabında bu verilerin hangi koşullar altında genel bir fikri destekleyen ilgili kanıt olarak kabul edilebileceğine odaklanıyor. Yazar öncelikle kitabın konusu olan kanıt kavramını tanımlamaktadır: “Veriler, bilim insanları onları bir iddiayı desteklemek için kullandığında kanıt haline gelirler.” (16). Başka bir ifadeyle kanıt, araştırmacının kullandığı verilerin, toplum hakkındaki gözlemlerinin teoriye, toplum hakkında fikirlere dönüştürülmesidir. Yani sosyal teorilerin şekillenip gelişmesi, kullanılan verilerin kanıtlama yetkinliğine bağlıdır. Bu bağlamda söz konusu kitapta Becker, araştırma sürecinde elde edilen verilerin topluma dair teoriye dönüştürüldüğü oldukça kritik bir aşamayla ilgilenmektedir. Çünkü bu aşamada genelde göz ardı edilen ve hatta tartışma konusu yapılmayan bir ayrıntı yer almaktadır. Becker da tam olarak bu detaya dikkatimizi çekmektedir: fikirlerimizi kanıtlamak için kullandığımız veriler ne kadar güvenilirlidir?

Kitap iki ana kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım, “Meselenin Özü: Veriler, Kanıtlar ve Fikirler” ana başlığı altında “Sorgulama modelleri: Biraz tarihsel arka plan”, “Fikirler, kanaatler ve kanıtlar” ve “Doğa bilimcileri bu işi nasıl yapar? Doğa bilimi modeli” alt başlıklarından oluşmaktadır. İkinci kısım, “Verileri Kim Toplar ve Bu İş Nasıl Yaparlar” ana başlığı altında “Nüfus sayımları”, “Devlet memurlarının yaptıkları işleri belgelemek için topladıkları veriler”, “Ameleler ve bilim insanı olmayan veri toplayıcıları”, “Nitel araştırmada hatalar” ve yazarın nihai düşüncelerine yer verdiği “Sonsöz” alt başlığı yer almaktadır.

Birinci kısımda zengin bir bilimsel literatüre yol açan metodoloji ile ilgili tartışmaların, nitel ve nicel yaklaşımlar arasındaki kuptulaşan ve kurumsallaşan bilimsel tartışmaların izini sürmüştür. 1960’lı yıllarda Stanford sosyologlarından Paul Wallin ve Leslie Waldo çocukların sosyal sınıflarını öğrenmek için o dönemlerde yaygın olarak kullanılan babalarının ne iş yaptığına dair anket çalışmasından bahsedilmektedir. Wallin ve Waldo anket verilerini topladıklarında çocukların eksik ve karışık cevaplar verdiğini görmüşlerdir. Fakat kullanılan anket soruları başka birçok çalışmada

kullanılıyor olmasına rağmen şaşırtıcı bir şekilde hiçbir çalışmada anket sorularına ilişkin sorunlardan bahsedilmediğini fark etmişlerdir. Öte yandan Becker, anketlere ilişkin başka sorunlardan da bahseder. Bu sorunlar, anket katılımcılarının her zaman nesnel veya doğru cevap veremeyeceği tarz sorulara ilişkindir. Örneğin, “Geçtiğimiz yıl ne sıklıkla bir opera performansına gittiniz?” şeklinde katılımcılara bazı şeyleri hangi sıklıkla yaptıklarına yönelik sorular, ankete katılan kişilerin hatalı cevaplama olasılıklarının daha yüksek olduğu sorulardır. Anketlerle ilgili yaşanan bu tür sorunlardan dolayı Becker “Bu şekilde elde edilmiş veriler, doğrulanmaya muhtaç olan bu kuramlara sağlam kanutları sağlayabilir mi?”, “Şahsın beyanına dayanan ama belgelenemeyen bu sayılar, kuramların onlara yüklediği yükü makul bir biçimde taşıyabilirler mi?” diye sormuştur (23).

Becker anketlerle elde edilen verilerde olduğu gibi aynı zamanda diğer veri kaynaklarında da sorunların yaşanabileceğini belirtmiştir. Örneğin (35-36);

“Sosyologlar ve kriminologlar, suç ve sapmanın diğer biçimleriyle ilgili araştırmalarının dayandığı verilerin çoğu için düzenli olarak, polisin tutuklama rakamlarını ve diğer polis kayıtlarının sağladığı istatistikleri kullanırlar. Adli tabipler ve sağlık memurları, sosyologların hastalık ve sağlık araştırmaları yanı sıra, Emile Durkheim’in öncülüğünü yaptığı klasik araştırma alanlarından biri olan intihar çalışmaları için de yaygın olarak kullandıkları ölüm sebepleri istatistiklerini üretirler... verinin bu türü, araştırmacının konusuyla ilgili olmasına rağmen ciddi zorlukları da beraberinde getirir; çünkü temelde söz konusu olan olgu, yani araştırmak istediğimiz şey, nihayetinde onu kendi kullanımı için uyarlayacak olan sosyoloğun araştırma alanından ziyade, onu üreten kuruluşun veya kişinin ilgi alanına hizmet edecek şekilde hazırlanmıştır. Polis, tıbbi tetkikçiler ve eğitimciler bu veriyi kendi amaçlarına hizmet edecek şekilde üretir. Bu amaçlar da verinin sosyal bilim için kullanılabilirliğiyle çatışabilir.”

Söz konusu istatistikler araştırmacıların yapacakları araştırmalara göre yapılandırılmamakta, kurumlar kendi amaçlarına hizmet edecek şekilde bu kayıtları tutmaktadırlar. Bu nokta aslında kitap-

ta işlenen konuların özünü oluşturmaktadır. Çünkü sosyologlar sosyal olaylara ilişkin teorilerini desteklemek için kanıt sunmaktadırlar. Fakat kanıt olarak sunulan veriler gerçeği ne düzeyde yansıttığı şüpheli olabilmektedir.

Howard S. Becker, “Sorgulama modelleri: Biraz tarihsel arka plan” adlı birinci alt başlıkta hem sosyal bilimlerde hem de doğa bilimlerinde araştırma modellerinin geliştirilmesine ilişkin, başka bir ifadeyle araştırmacının olguları yapılaştırması ve ölçülebilir “tutarlı şeyler” üretmek için istatistikleri nasıl kullanması gerektiğine dair çalışmaları bulunan Alain Desrosieres’in görüşlerini temel almıştır. Ona göre, “nesneleştirme, şeyleri sabitleme işidir.” (39). Sosyal bilimlerde sorun, sosyal bilimcilerin kontrol edemedikleri koşullar altında çalışmasına dayanmaktadır. Doğa bilimlerinin aksine “diğer koşullar sabitken” koşulundan elde ettiğimiz verileri nedensel ilişkileri belirlemek için kullanmak pek mümkün olmamaktadır. Söz konusu koşullar nedeniyle sosyal bilimciler arasında meşru bilimsel sorunların ve yöntemlerin doğası hakkında aleni anlaşmazlıkların sayısı ve boyutu oldukça şaşırtıcıdır (Kuhn, 2012’den aktaran Becker, 2021: 42). Dolayısıyla sosyal bilimleri karakterize edecek olan şey, kanıt olarak harekete geçirebilecek malzemenin kalitesi üzerindeki anlaşmazlıkların boyutudur. Bu anlaşmazlıklarının çözümü için Becker (47) Linnaeus’a atıf yaparak “bilim insanlarının araştırmalarının ürettiği bilgileri girebileceği tamamen yapılandırılmış bir sınıflandırma cetveli kullanımını önermiştir. Bilim insanları, sınıflandırma cetvelindeki bütün boşlukları veriyle doldurduklarında çalışmalarını tamamlamış olacaklardır.

Becker daha sonra yöntem tartışmalarını daha da derinleştirerek nitel ve nicel yöntem tartışmasına odaklanmıştır. Bu noktada sosyolojide nicel çalışmalarda oldukça sık kullanılan veri toplama tekniklerinden biri olan anketlerden örnekler vermiş, daha sonra nicel ve nitelin avantajlarına değinmiştir. Anket sayesinde araştırma konusuna dair bilgiler hızlıca toplanabilir, kısa süre içinde oldukça büyük bir veri arşivi oluşturulabilir. Böylece birçok değişken üzerinde çalışmak ve elde edilen sonuçların topluma genellemek ve toplumsal olgulara dair çıkarımlarda bulunmak

mümkündür. Fakat nicel yönteme göre yapılandırılan anketler değişen şartlara göre yeniden uyarlanması oldukça zordur. Nitel çalışmalarda ise bu sorunun çözümü daha kolaydır. Çünkü hakında çok az şey bildiğimiz ve mantıklı bir soruyu önceden formüle edemediğimiz bir durum hakkında bilgi oluşturmayı mümkün kılmaktadır.

“Nicel araştırma, genel anlamda daha fazla hata içerir; çünkü nitel araştırmadaki haraları çalışmanın ortasında, o anda bulmak ve gidermek daha kolaydır. Geri dönülebilir, tekrar gözden geçirilebilir veya tekrar sorabilirsiniz. Sonuç olarak, işi bitirdiğinizde, karşılaştığınız hataların çoğunu elemiş olursunuz. Bunu yapabilirsiniz; çünkü soruyu soruş biçiminizi değiştirerek veya farklı bir şeyi gözlemleyerek sorunu giderdiğinizde, bütün araştırma projesi geçersiz hale gelmez.” (72)

Howard S. Becker, “Verileri kim toplar ve bu işi nasıl yaparlar?” başlıklı ikinci kısımda birinci kısımda yer alan metodoloji tartışmalarının ötesine geçmeyi ve yanlışlıklardan kaçınmak için nitel ve nicel araştırmalarda karşılaşılan zorlukların bize neler öğretebileceğini keşfetmek için nüfus sayımları, idari veriler, bireysel araştırma verileri ve anketlerden elde edilen verilere odaklanır. Becker, verilerin, kanıtların ve fikirlerin ilişkilendirmesiyle ilgili sorunların, işlemin geri kalanı için gerekli olan kelimelerin, sayıların ve görsel malzemelerin kimin topladığına hayati bir biçimde bağlı olduğunu belirtir. Bu durumun önemi nedeniyle verilerin kaçınılmaz olarak kolektif bir biçimde üretimi sonucu ortaya çıkan hatalar da bir tür sosyolojik çalışmanın konusu olabileceğini ve olması gerektiğini ifade etmiştir. Bu kısım altında kimlerin veri topladığını ve ortaya çıkan olası sorunları ve hataları örneklendirmiştir.

İkinci kısımda yer alan dördüncü bölüm *Nüfus Sayımları* başlığını taşımaktadır. Nüfus sayımlarında beklenen, bir ülkede yer alan tüm nüfusun sayılmasıdır. Fakat Becker’a göre hiç kimse tüm ulusun kapsayıcı bir sayımını yapamaz. Oysa nüfus sayımları sosyal bilimlerde kullanılan kanıtın en yaygın veri türlerinden biridir. Örneğin nüfus sayımlarında evsizlerin tamamının bilgilerine her zaman ulaşmak mümkün olmamaktadır. Aynı zamanda birden

fazla şehirde sürekli seyahat eden kişilerin yaşadığı şehirle ilgili verileri tam olarak doğruyu yansıtmamaktadır. Bu bağlamda Becker'ın (135) nüfus sayımlarına ilişkin ifadeleri şöyledir:

Nüfus sayımlarında nüfus idaresinin yaşadığı bazı yaygın sorunlar çözümsüz kalır; bunun nedeni ise çözümsüz olmaları değil, bunları çözenin “çok masraflı” ve kurumsal olarak “imkansız” olmasıdır. Nüfus idaresinin karşılaştığı pek çok başka sorun da uğraştığı öğelerin tarihsel olarak değişiyor olmasından kaynaklanır. Dolayısıyla bir zamanlar insanları ve sahip oldukları nitelikleri -cinsiyet ve ırk gibi en basit meselelerde bile- saymaya yönelik tartışmasız kabul gören yöntemler, bazen bir anda toplumsal olarak anlamsızlaşmış, tarihi geçmiş veriler üretir.

Belirli bir bölgede yaşayan insanların sayısını ve haklarında birtakım bilgilerin edinmek nüfus sayımlarının güvenilirliğini zedeleyen bir husus olduğunun altını çizmekle birlikte “bir yerde yaşamayan” insanların sayımının nasıl yapılabileceğine dair fikirler öne sürmektedir. Öte yandan bir diğer sorunlu alan olarak etnik sınıflandırma konusu, din ve medeni durumla ilgili verilerin güvenilirliğini de sorgulamaktadır. Bu bağlamda söz konusu hatalara ilişkin Becker'ın (139) ifadeleri aslında kitabın bir nevi özeti niteliğindedir:

Çoğu zaman, bizim ölçümümüzdeki hataların rastlantısal olduğuna, toplumsal olarak anlamlı olan hiçbir şeyle ilişkisi olmayan bir dizi ilişkisiz olayın sonucu olduğuna inanarak, kendimizi avuturuz. Bu bulduğumuz kolay çözüm, genellikle bir şeye çözüm olmaz; çünkü hatalar, rastlantısal olmanın ötesinde açıkça sistemattir ve bizim ilgilendiğimiz semptomla sahip (ya da sahip oldukları iddia edilen) insanlara dair toplumsal olarak anlamlı olgularla ilişkilidirler.

Beşinci alt başlıkta Becker “Devlet memurlarının yaptıkları işleri belgelemek için topladıkları veriler” konu almaktadır. Genel olarak bu alt başlıkta Becker resmi veri toplama kurumlarında bulunan çok farklı çalışma koşullarının ve profesyonel çıkarların verinin güvenilirliğiyle ilgili nasıl çatıştığını göstermektedir. Resmi veriler önemlidir çünkü Emile Durkheim'in meşhur İntihar

çalışmasından bu yana birçok sosyoloji araştırmasında kanıt amacıyla kullanılmaktadır. Becker'ın ifadesiyle devlet görevlileri tarafından toplanan istatistikler, uzun zaman boyunca sosyolojide bir tür kutsal statüye sahip olmuşlardır (187). Oysa cinayet veya savcılık soruşturmaları, uyuşturucu, zimmete para geçirenler ve beyaz yakalı suçlarda polis istatistikleri, kayıtlarını tuttıkları suçlar hakkında çok güvenilmez bilgiler de sunabilmektedirler. Becker (235), bu bölümde resmî kurumların, devlet memurların tuttuğu verilerin neden hatalı olabileceğini şöyle ifade etmektedir:

“Devlet memurları tarafından toplanan veriler her tarafımızdadır ve bu verilerin bol ve görece ucuz olması (maliyet çoğu zaman kopyalamak ve analiz için okumaktan ibarettir) bizi bunları kullanmaya cezbeder. Fakat, verileri toplayan insanlar, bunu kendi sebepleri doğrultusunda yaparlar ve bu sebeplerin yalnızca bir kısmı faaliyetin resmi nedenlerini yansıtır ve toplanan veriyi sosyal bilim verilerine uygun hale getirebilir. Diğer nedenler arasında üstlerine ya da kamuya “işlerini yaptıklarını” kanıtlamak, kamuoyunu etkilemek ve işlerini daha kolay yapabilmeleri için iş birliğine ihtiyaç duydukları diğer çalışanlarla iyi ilişkilerini korumak ve devam ettirmek vardır.”

Altıncı alt başlık “Ameleler ve bilim insanı olmayan veri toplayıcıları” hakkındadır. Becker bu başlığı kendileri ve genellikle veri analizine dahil olmayan ve doldurdukları formların sayısına göre ücret alan kişilere atfen tercih etmiştir. Burada ana sorun bilim insanı olmayan veri toplayıcılarının veri toplama sürecine dair tüm talimatları takip etmemelerinden ve topladıkları verinin içeriğine dair bilgilerinin sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmacılar ise verilerin toplanması aşamasında yaşanan bu sorunlardan habersiz, elde bulunan hatalı verilerle teoriler ve eserler üretmektedirler.

Yedinci alt başlık “Baş araştırmacılar ve yardımcıları” hakkındadır. Bu alt başlıkta araştırmacıların kendi verilerini kendilerinin toplamasına ilişkin örneklere yer verilmiştir. Ayrıca nicel ve nitel yöntemler arasındaki karşıtlıktan arınarak araştırmacının her iki yöntemden yararlanabileceğini vurgulamaktadır. Becker buna örnek olarak endüstriyel olmayan işte etnik iş bölümü üzerine bir

araştırmayı, Donald Roy'un bir atölyede işçiler tarafından üretimin sınırlandırılmasına dair bir araştırmayı, bulaşıcı hastalığın kontrolünde ritüel ve büyü üzerine bir araştırmayı ve öğrenci kültürünün varlığını ispat etmeye yönelik yapılan farklı araştırmalardan bahsetmiştir. Fakat verilen örneklerde, eğer araştırmacı dikkatli olmazsa araştırma sahasına çıkıp kendi verisini toplamasının olası hataları engellemeyeceği belirtilmiştir.

Sekizinci bölüm, nitel araştırma sırasında ortaya çıkabilecek farklı yanlışlıklara ayrılmıştır. Örneğin, tarihsel değişimi unutmak ve edebi bir etnografik raporlar yazmak, ilgilenilen nesneyi etkileyebilecek belirli koşulları göz ardı etmek ya da baştan sona keşfettiğimiz bir konuya dair çok iddialı genellemeler yapmak.

Özetle Becker, *Kanıt* adlı bu kitabında farklı bir yaklaşım sergileyerek bilimsel araştırmalarda karşılaşılan kanıtsal sorunları araştırmacının nesnesi haline getirmiştir. Kitapta, verilerin kanıta dönüştürülmesiyle ilgili sorunu farklı çalışmalarla örneklendirmiştir. Verilen örnekleri değerlendirdiğimizde ilk olarak; araştırmacı, yaptığı araştırmada bir hatanın veya araştırmacının zayıf yönünün olduğunu fark eder. Söz konusu hatanın veya zayıf yönün araştırmacı tarafından kabul edilmesi oldukça zordur ve araştırmacı bu durumu görmezden gelme olasılığı da oldukça yüksektir. Böyle bir durumda araştırmacı veriyi manipüle edebilir, kendinden önce birçok araştırmacının da bu benzer hatayı yaptığı gerekçesiyle bu davranışını meşrulaştırabilir. Oysa Becker'a göre hatanın fark edildiği ve onunla yüzleşildiği an daha iyi bir kanıt elde etmek için bir fırsatın doğduğu andır. Fakat daha iyi kanıtlar elde edecek verilerin bulunması kolay değildir. Bu durum araştırmacının daha farklı yöntemler kullanmasını gerektirebilir; "hangi bilim alanında olursa olsun, ne tür veri ve analitik yöntem kullanırsanız kullanın, fikirler, veriler ve kanıtlar üçlüsü ve bunların işleme biçimleri bilimsel yöntemin özüdür" (69). Sonuç olarak Becker (99) "kitabın sonuna kadar üzerinde çalışmamız gereken sorunların, araştırmak istediğimiz fikirlere güvenilir kanıt olabilecek, omuzlarına yüklediğimiz yükü taşıyabilecek verileri üretmekten ibaret olduğu" hususunda ısrarlı olduğuna dair görüşü kitabın öz cümlesi niteliğindedir.

Kaynakça

- Becker, H. S. (2016a). *Sosyal Bilimcilerin Yazma Çilesi (Yazımın Sosyal Organizasyonu Kuramı)*. 4. Baskı, (Çev. Şerife Geniş), Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Becker, H. S. (2016b). *Toplumunu Anlatmak*. (Çev. Şerife Geniş, Ebru Arıcan, Mesut Hazır), Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Becker, H. S. (2017). *Peki ya Mozart? Peki ya Cinayet? (Vakalar Üzerinden Akıl Yürütmek)*. (Çev. Özlem Alioğlu Türker, Ebru Arıcan), Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Becker, H. S. (2019). *Mesleğin İncelikleri (Sosyal Bilimlerde Araştırma Nasıl Yürütülür?)*. 3. Baskı, (Çev. Levent Ünsaldı, Baran Öztürk, H. Esra Mescioğlu, vd.), Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Becker, H. S. (2021). *Kant*. (Çev. Şerife Geniş), Ankara: Nika Yayınevi.